

## Kapitelstaxter for Aaret 1903.

	Rug pr. Td.	Byg pr. Td.	Havre pr. Td.	Hvede pr. Td.	Hvide Ærter pr. Td.	Graa Ærter pr. Td.	Bog- hvede pr. Td.	Boghve- degryn pr. Td.	Smør	Flæsk pr. Pd.	Honning pr. Pot
Sjællands Stift (Bornholm undtaget)	Kr. 9 28	Kr. 9 21	Kr. 6 86	Kr. 10 81	Kr. 12 91	Kr. 11 97	Kr. . . . .	Kr. . . . .	Kr. 0 86	Kr. 0 . . . . .	Kr. 0 . . . . .
Moen . . . . .	9 48	9 43	6 73	10 81	12 91	11 97	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Bornholm . . . . .	9 27	9 45	6 63	11 09	11 39	10 80	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Fyens Stift . . . . .	9 57	9 55	6 65	11 09	11 39	10 80	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Lolland-Falsters Stift:	9 75	9 61	6 86	11 12	11 79	11 05	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
forrige Halsted Amt . . . . .	9 73	9 58	6 96	11 19	12 07	11 34	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
forrige Maribo Klosters og Aalholm Amt . . . . .	9 87	9 21	6 87	11 05	11 34	10 80	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
forrige Nykjøbing Amt . . . . .	9 80	9 21	6 74	11 05	11 34	10 80	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Aalborg Stift:	9 74	9 22	6 62	11 05	11 34	10 80	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Vendyssel og Han-Herrederne . . . . .	9 31	9 34	6 66	11 05	11 34	10 80	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Thy og Mors . . . . .	9 26	9 46	7 32	11 05	11 34	10 80	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Viborg Stift . . . . .	9 48	9 55	6 87	11 05	11 34	10 80	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Aarhus Stift . . . . .	10 24	9 38	7 28	11 05	11 34	10 80	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Ribe Stift:	9 68	9 40	6 85	11 05	12 04	11 29	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Ribe Amt . . . . .	9 56	9 21	6 81	11 05	11 74	11 04	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Vejle Amt . . . . .	9 48	9 55	6 87	11 05	11 74	11 04	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Ringkjøbing Amt . . . . .	10 24	9 38	7 28	11 05	11 74	11 04	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
Gjennemsnit for 1903 . . . . .	9 68	9 40	6 85	11 05	12 04	11 29	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .
— de sidste 10 Aar . . . . .	9 56	9 21	6 81	11 05	11 74	11 04	pr. Pd.	0 86	0 . . . . .	0 . . . . .	0 . . . . .

\*) 1 Td. Smør à 224 Pd.

## En Marmorbuste af Kong Christian IX i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Mandagen den 14. Marts 1864 havde Selskabets Præsidium Audiens hos Hs. Majestæt paa Christiansborg Slot. Om Hensigten med den søgte Audiens og dennes Forløb findes i Selskabets Arkiv følgende, af Etatsraad A. L. Drewsen forfattede Beretning:

»Efterat en Selskabets Præsidenter tidligere i nedenfor nævnte Anledning tilstaaet Adgang til Audiens hos Kongen ikke havde kunnet benyttes paa Grund af Hans Majestæts paa den berammede Dag uventet indtrufne Afrejse til Armeen, stædedes samtlige Præsidenter: Etatsraad Tesdorpf, Professor Jørgensen og Etatsraad Drewsen paa fornyet Begjæring til Audiens d. 14de Marts 1864. Sidstnævnte som Ordfører udhævede Selskabets snart hundredeaarige Virksomhed, dennes store Betydning for Staten i den forløbne Aarrække, Agerbrugets lave Standpunkt, da det stiftedes i Aaret 1769, og de overordentlige Fremskridt, dette senere havde gjort, hvortil Selskabet havde medvirket ikke Lidet; nogle af dettes vigtigste Foranstaltninger berørtes; men uden Regjeringens kraftige Understøttelse paa forskjellig Maade, som kortelig nævnedes, kunde saameget ej være udrettet.

Det ydre Udtryk havde denne Regjeringens Medvirken fundet i, at Hs. Majestæts Forgjængere paa Thronen havde erklæret sig for Selskabets Beskyttere, hvilket ikke havde

været nogen tom Form; derfor bad man, at Hs. Majestæt vilde erklære sig for det Samme.

Det behagede derefter Hs. Majestæt i de naadigste Udtryk at besvare Andragendet og at erklære sig for at ville, ligesom hans Forgjængere i Regjeringen, være det kgl. Landhusholdningsselskabs Beskytter.«

Efter at Kong Christian saaledes havde overtaget Protektoratet for Selskabet, stadfæstede Hs. Majestæt paa Bestyrelsens Anmodning Selskabets tidligere tilsikrede Rettigheder og Begunstigelser. Dette »Autorisationspatent« har følgende Ordlyd:

»Vi Christian den Niende, af Guds Naade Konge til Danmark etc., gjøre vitterligt: at, eftersom hos Os er af Formændene for det siden 29de Januar 1769 med Kongelig allernaadigst Bevilling i Vor Residentsstad Kjøbenhavn oprettede Landhusholdningsselskab allerunderdanigst ansøgt og begjært Vor allernaadigste Confirmation paa de bemeldte Selskab ved allerhøieste Autorisationspatent og Bevilling af 29de Januar 1776 og de derpaa under 2den Marts 1810 og 16de Juni 1850 meddeelte Confirmationer allernaadigst tilsagte Begunstigelser, dog med de Modificationer, som de siden stedfundne Forandringer gjøre fornødne, saa have Vi paa Vor Indenrigsministers derom, efter forudgaaet Brevvexling med Vor Finantsminister, allerunderdanigst nedlagte Forestilling fundet for godt allernaadigst at bevilge og tilstaae, ligesom Vi herved tilstaae og bevilge, som følger:

### 1.

Selskabet maa fremdeles som hidtil føre Navn af det Kongelig danske Landhuusholdningsselskab og i Listen over dets Medlemmer anføre Os som Selskabets Beskytter, ligesom det ogsaa fremdeles maa have og føre sit eget Segl, fremstillende i Midten det egentlige Kongerige Danmarks Vaaben, omgivet af Agerdyrkningsredskaber, med Omskrift: »Det Kongelige danske Landhuusholdningsselskab« og med Underskrift: »Rigdoms Kilde« og Aarstallet af dets Oprettelse 1769.

## 2.

Til dets almeennyttige Formaals Fremme vil Selskabet fremdeles kunne af Finantskassen forvente sig aarligen udbetalt et saadant Beløb, som ved hvert Aars Finantslov nærmere maatte fastsættes.

## 3.

Ligesom Selskabet fremdeles beholder Berettigelse til, som Paaskjønnelse af særdeles Flid og Vindskibelighed, at uddele saavel Bægere eller Pocaler af Sølv som ogsaa Medailler (der dog ikke maa bæres) i ædle og uædle Metaller, saaledes tillade Vi lige allernaadigst, at disse Medailler maa udpræges paa Vor Mønt uden Erlæggelse af Slagskat, alene mod Betaling af de sædvanlige Møntomkostninger.

## 4.

Selskabet ville Vi fremdeles have tilsagt fortrinlig Adgang til at forundes frie Værelser i en Kongelig eller offentlig Bygning, forsaavidt saadanne efter de til enhver Tid træffende Bestemmelser om disse Bygningers Anvendelse maatte kunne indrømmes.

## 5.

Gjennem vedkommende Vore Ministerier ville Vi have Selskabet givet al den Leilighed til, at dets Aarsberetninger kunne blive udbredte i Landet, som Omstændighederne tillade.

## 6.

Naar Selskabet til dets almeennyttige Hensigters Opnaelse lader fra Udlandet hidkomme Maskiner, Redskaber, Planter, Frøsorter, Modeller eller deslige, vil samme paa derom til vedkommende Ministerium indgIVEN Ansøgning kunne forvente sig tilstaaet al den Lettelse i Henseende til Tolden og Toldbehandlingen, som efter de til enhver Tid gjældende Regler kan indrømmes.

## 7.

Endeligen ville Vi allernaadigst have Selskabet hos dets Kasserer for de denne betroede Oppebørsler fremdeles tillagt samme Fortrinsret, som ved Forordningen af 8de Juli 1840 § 50 er tillagt Communer og offentlige Stiftelser.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Forbydende Alle og Enhver mod det, som foreskrevet staaer, Hinder at gjøre.

Givet paa Vort Slot Fredensborg, den 22de Octbr. 1864.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

---

Tillisch.

Da 40 Aars Dagen for Hs. Majestæts Overtagelse af Protektoratet for Det kgl. danske Landhusholdningsselskab nærmede sig, var det under Overvejelse i Selskabets Bestyrelse, hvorledes denne Mærkedag kunde mindes paa synlig og varig Maade. Og efter at Kongens Tilladelse var indhentet til, at Selskabet lod hugge en Buste af Hs. Majestæt, rettedes der en Opfordring til Medlemmerne om at skænke Selskabet en Marmorbuste af Kong Christian IX til Anbringelse i Biblioteks- og Bestyrelsessalen i Selskabets ny Lejlighed paa Vestre Boulevard. Som det var at vente, fandt denne Opfordring den gunstigste Modtagelse. Store og smaa Bidrag strømmede ind, og allerede faa Uger efter, at Opfordringen var udsendt, kunde Selskabet anmode den udmærkede Kunstner, Professor V. Bissen, om at hugge Hs. Majestæts Buste.

Denne er nu færdig og opstillet i den ovennævnte Sal. Den er som Kunstværk og som portrætlignende Buste af høj Rang. Kunstneren har paa en Gang ædrueligt og med varm Følelse mejslet et Billede af Selskabets Protektor, i hvilket det kongelige og det ædelt menneskelige i lige Grad har faaet Udtryk.

Foruden med denne Buste er Bestyrelsessalen smykket med Marmorbuster af Professor B. S. Jørgensen, Docent N. J. Fjord, Kapt. J. C. la Cour og Prof. Th. R. Segelcke.



Bestyrelsessalen.

Deltagerne i de mange Møder, der ville blive afholdte i denne Sal, ville sikkert glæde sig over at have for Øje Busterne af Selskabets høje Beskytter og de fire fortjenstfulde Landøkonomer.

## Meddelelser

fra

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

---

Forsøgene med Urin og Ajle paa Dalum  
Landbrugsskole.

---

I Slutningen af Februar Maaned d. A. udsendte Hr. Landbrugslærer N. A. Hansen, Dalum Landbrugsskole, paa Milos Forlag i Odense en Pièce, betitlet: »Forsøgs-gaarden paa Fyn, Ajleforsøg — Staldgødningsforsøg«, hvori Forfatteren som Indledning til et Forslag om Op-tagelse af Forsøg med Staldgødning ved en Forsøgsstation paa Fyn retter et Angreb mod Selskabet i Anledning af nogle kritiske Bemærkninger, som Statskonsulent F. Han-sen, Askov, og Selskabets Kasserer for ca. 4 Aar siden have knyttet til en til Selskabet indsendt Beretning af Hr. N. A. H. om Forsøg med Urin og Ajle.

Da det ikke af Piècen med tilstrækkelig Tydelighed fremgaar, hvorledes den Kritik, som Hr. N. A. H. søger at imødegaa, er fremkommen, men dette er af væsentlig Betydning for den rette Bedømmelse af Angrebet, skal her i korte Træk gøres Rede for de Forhold, der have Interesse i den foreliggende Sag.

Som det vil være bekendt, har Hr. Landbrugslærer N. A. Hansen i en lang Aarrække udført Forsøg med Urin og Ajle paa Dalum Landbrugsskole. Disse Forsøg

vare bestandig Genstand for megen Interesse og Opmærksomhed i Selskabet, og det med Rette, thi der var hidtil ikke foretaget Undersøgelser i denne Retning herhjemme, og mange Spørgsmaal baade med Hensyn til Urinens og Ajlens Opbevaring, Anvendelse og Værdi under forskellige Forhold forelaa til Løsning.

Det maatte derfor i høj Grad paaskønnes, at Hr. N. A. Hansen paa eget Initiativ og med Opofrelse af megen Tid og mange Kræfter uegennyttigt tog fat paa Løsning af de foreliggende Spørgsmaal ved Forsøg paa den Skole, ved hvilken han virker, og hvor han ved Velvilje af Skolens Forstander fik stillet det nødvendige Materiale samt Medhjælp til Raadighed ved Forsøgenes praktiske Udførelse. Selskabet ydede da ogsaa Arbejdet sin Anerkendelse og Støtte, bl. a. ved at afholde Udgifterne ved største Delen af de ved Forsøgene udførte kemiske Analyser, ligesom Hr. N. A. H. gentagne Gange har holdt Foredrag i Selskabet om de indvundne Resultater, og Beretninger om disse ere optagne i »Tidsskrift for Landøkonomi«: i 1893 om Forsøgene fra 1889—92 og i 1896 om Forsøgene fra 1889—95.

I 1898, efter 10 Aars Forløb, afsluttedes Ajleforsøgene, og i Sommeren 1899 indsendte Hr. N. A. H. Manuskript til en samlet Beretning om Forsøgene til Selskabet med Tilbud om at holde Foredrag for Selskabets Medlemmer om Resultaterne og stille Beretningen til Raadighed for nærværende Tidsskrift.

Selskabet modtog med Tak Tilbudet, men ytrede i Skrivelsen til Hr. N. A. H. herom bl. a.: »... der vil saaledes kunne blive Lejlighed til forud nærmere at overveje, hvorvidt og paa hvilken Maade der maatte være Anledning til eventuelt at ændre eller modificere enkelte Punkter i Beretningen, paa hvilke man er bleven opmærksom ved Gennemlæsningen.« Herpaa modtog Selskabet en imødekommende Skrivelse fra Hr. N. A. H., hvori han udbeder sig Manuskriptet tilbagesendt tilligemed Forslag til Ændring af de paagældende Punkter, hvilke Ændringer han vilde være villig til at foretage.



Efter Præsidiets Anmodning havde Selskabets Kasserer gennemgaaet Manuskriptet til Beretningen og gjort nogle »spredte Bemærkninger« til dette for i et paafølgende Præsidentmøde at kunne gøre foreløbig Rede for, om der var Grund til at ændre og mulig indskrænke Beretningen, som var ret omfattende. Det besluttedes gennem Statens Planteavlsudvalg at anmode Statskonsulent F. Hansen, der er Ordfører for Gødningsforsøgene paa Forsøgsstationerne, om at foretage et nøjere Gennemsyn af Manuskriptet, for at Beretningen efter nærmere Forhandling med Forfatteren om Enkelthederne kunde fremtræde i den bedst mulige Skikkelse baade med Hensyn til Form og Indhold. Statskonsulentens Bemærkninger formede sig derfor ganske naturligt som motiverede Forslag til de Ændringer og Indskrænkninger, der efter hans Mening burde foretages i Beretningen.

Saavel Statskonsulentens som Kassererens Bemærkninger, der altsaa fremtraadte som fortrolige Udtalelser til Selskabet om det foreliggende Arbejde, bleve uden Betænkelighed fra Selskabets Side, med fuld Tillid til Hr. N. A. H.'s Loyalitet og overensstemmende med hans eget Ønske tilstillede ham in extenso tilligemed Manuskriptet til Beretningen for derved at give ham Lejlighed til paa bedste Maade at foretage de Ændringer, som han havde erklæret sig villig til at indføre i Beretningen.

Hr. N. A. H. misforstod imidlertid Selskabets Hensigt, blev ilde berørt af de fremsatte Bemærkninger og henstillede, om ikke det paatænkte Foredrag og den derefter følgende Offentliggørelse af Beretningen i Tidsskriftet burde opgives, da han vel »vilde være villig til at tage Hensyn til flere af de fremsatte Anker«, men ikke kunde foretage væsentlige Ændringer eller Omarbejdelse af Beretningen. Hr. N. A. H. sluttede sin Henvendelse med følgende: ». . . Jeg vil kun høfligst og ærbødigst spørge det høje Selskab, om jeg er frit stillet overfor de fremsatte Anker, saa jeg altsaa frit kan tage Hensyn til dem eller lade være at tage Hensyn, alt efter som de stemmer eller ikke stemmer med min Overbevisning. Dersom jeg ikke

er frit stillet, kommer jeg rimeligvis til at trække mig tilbage.« Herpaa svarede Selskabet, at det, »selv om det kunde ønske, at De ogsaa ved Deres Foredrag saa vidt muligt tager Hensyn til de fremsatte Bemærkninger, dog ikke nærer Betænkelighed ved i saa Henseende at stille Dem frit«, hvorefter det udtalte Forventningen om, at Hr. N. A. H. »i Betragtning af Spørgsmaalets store Betydning vilde efterkomme Selskabets Ønske og forelægge Beretningen i et af dets Møder.« Senere, naar Manuskriptet efter Foredragets Afholdelse forelaa, kunde der tages Bestemmelse om Beretningens Optagelse i Tidsskriftet.

I Henhold hertil aflagde Hr. N. A. Hansen i et Foredrag i Selskabet den 31. Januar 1900 Beretning om »Forsøg med Urin og Ajle paa Dalum Landbrugsskole 1889—1898«. Foredraget gav kun Anledning til anerkendende Udtalelser af de tilstedeværende og navnlig af den ledende Præsident, Kammerherre Sehested.

Selskabet ventede derefter i Henhold til den trufne Aftale at modtage Manuskriptet til Beretningen om Forsøgene tilbage til Optagelse i nærværende Tidsskrift i Lighed med, hvad der er Tilfældet med ethvert Foredrag, som afholdes i Selskabet, og som offentliggøres efter Talerens Manuskript. Dette skete imidlertid ikke, hvorimod Hr. N. A. H. samme Aar paa Milos Forlag i Odense udgav en Beretning om Forsøgene under Titlen: »Forsøg med Urin og Ajle paa Dalum Landbrugsskole 1889—98. Foredrag herom afholdt i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab den 31. Januar 1900.«

Hvorvidt og i hvilket Omfang der i denne Beretning var taget Hensyn til de fra Selskabets Side gjorte Bemærkninger til det oprindelige Manuskript, var det vanskeligt eller umuligt at afgøre, da dette ikke forelaa til Sammenligning, og det var for saa vidt ogsaa af mindre Interesse for Selskabet, som dette nu var uden Ansvar for Beretningen. Det foretog sig derfor ikke videre i Sagen, men betragtede denne som afsluttet.

I Efteraaret 1901 sendte Hr. N. A. Hansen imidlertid Selskabet til Gennemsyn en til Offentliggørelse bestemt Afhandling, i hvilken han fremdrog de kritiske Bemærkninger, der for 2 Aar tilbage vare tilstillede ham, og imødegik dem ud fra den Betragtning, at det efterhaanden var blevet bekendt som »en offentlig Hemmelighed«, at Ajleforsøgene vare blevne stærkt kritiserede, og at denne Kritik ikke burde staa uimodsagt. Selskabet tilbagesendte Afhandlingen til Forfatteren med følgende Udtalelse: »... Da det af Manuskriptet, der hermed følger tilbage, ses, at De er sindet at offentliggøre og offentligt kritisere Bemærkninger, der fra Landhusholdningsselskabet er tilstillet Dem til eventuel Benyttelse ved et Foredrag for Selskabets Medlemmer om nævnte Emne, kan Præsidiets ikke undlade at gøre Dem opmærksom paa, at De efter Præsidiets Mening gør Dem skyldig i et Tillidsbrud ved at offentliggøre de paagældende Aktstykker, hvis Form med tilstrækkelig Tydelighed viser, at de ikke ere bestemte til Offentliggørelse.«

Hr. N. A. H. fastholdt dog sit Ønske om at offentliggøre Kritikken og fremkom i den Anledning overfor Selskabet med mange bitre Udtalelser, som der ikke er Grund til her at drage frem.

Der fandt imidlertid ingen Offentliggørelse Sted af den omhandlede Afhandling. Sagen har hvilet i Fred indtil nu, da Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Forsøgsstation paa Fyn ligger for. Hr. N. A. H. benytter denne Lejlighed til at give sin Vrede Luft, idet han i den foran nævnte Pièce offentliggør og kritiserer »nogle af de vigtigste« af de omtalte Bemærkninger til hans Beretning om Ajleforsøgene.

Det ligger i Sagens Natur, at der ikke kan være Tale om en Imødegaaelse af Hr. N. A. H.'s Pièce, eftersom den Beretning, Statskonsulent F. Hansen og Selskabets Kasserer for ca. 4 Aar siden kritiserede, ikke alene ikke foreligger offentlig, men end ikke er tilgængelig, da den som nævnt blev tilbagesendt Hr. N. A. H. samtidig med de kritiske Bemærkninger. En Imødegaaelse vilde ogsaa

have saare ringe Interesse for Offentligheden. Derimod skylder Selskabet baade Hr. N. A. H. og sig selv at gøre opmærksom paa de væsentligste af de Misforstaaelser og fejlagtige Forudsætninger, hvorpaa han har bygget sine Argumenter og Slutninger, og som mere end noget andet har bidraget til at stemme ham saa beklageligt ilde mod Selskabet og de Mænd, der have tjent dette i denne Sag.

Forfatterens Opfattelse af Selskabets Hensigt med at gennemgaa hans Beretning om Ajleforsøgene, inden den kom offentlig frem, er, som tidligere antydet, ganske fejl-  
agtig. Hensigten med de kritiske Bemærkninger var ikke, som Hr. N. A. H. bestandig forudsætter, at »nedbryde og sønderlemme« hans Arbejde. Tværtimod, — de fremkom som et Udtryk for Interesse for Arbejdet og for at bidrage til, at Resultaterne af dette kunde fremtræde i en saadan Form, at de kunde gøre størst mulig Nytte. At dette var saaledes, vil ogsaa fremgaa af, hvad der foran er meddelt.

Det er endvidere, med et mildt Udtryk, urigtigt, naar Forfatteren Gang paa Gang paastaar, at der fra Selskabets eller de Mænds Side, der skrev de meget omtalte Bemærkninger, ikke har været lagt Skjul paa, at Ajleforsøgene vare blevne kritiserede. Bemærkningerne ere selvfølgelig blevne behandlede med den Diskretion, hvormed slige Sager altid behandles i Selskabet.

Det er endelig en Misforstaaelse, naar Forfatteren gaar ud fra, at der i Bemærkningerne er tillagt ham Forsøgsfejl paa 60 pCt.

Som Hr. N. A. H. selv anfører i sin Pièce, viste Forsøgene med forskellige Ajlemængder pr. Td. Land en Forskel mellem Udnyttelsen af Ajle, anvendt i Oktober, og Ajle, anvendt i Januar, paa ca. 60 pCt. Hertil bemærkede Hr. N. A. H. i den Beretning, der var indsendt til Selskabet,\*) »at Grunden til, at Oktoberforsøgene viser den bedste Udnyttelse af den største Ajlemængde »kan

---

\*) Her citeret efter Hr. N. A. H.'s Gengivelse i den nu foreliggende Pièce.

muligvis ligge i uundgaaelige Fejl ved Forsøgene (uens Jord), og dels i, at Jorden paa de paagældende Steder har begunstiget Udnyttelsen af den større Ajlemængde.«

Denne Forklaring af en Forskel eller Afvigelse mellem 2 Forsøgsresultater, som vare fremkomne ved Anvendelse af forskellige Ajlemængder paa forskellige Tidspunkter, og som altsaa hverken kunde direkte sammenlignes, eller hvis Afvigelse behøvede at skyldes Fejl ved Forsøgene, var ret paafaldende. Og det var for at markere dette, at Selskabets Kasserer skrev i sine »spredte Bemærkninger« : »En Afvigelse paa ca. 60 pCt. regnes her til »uundgaaelige Fejl ved Forsøgene (uens Jord)« (!).« Men hermed var, og det maa bestemt fastholdes, ikke fra Kritikkkens Side sagt eller ment, at Forsøgene indeholdt Fejl paa 60 pCt. Det var derimod Hr. N. A. H. selv der anførte, at Afvigelsen muligvis skyldtes »uundgaaelige Fejl ved Forsøgene«, og det var Kritikkkens Hensigt at gøre opmærksom paa, at en Formodning om Forsøgsfejl paa 60 pCt. let fejlagtig kunde udledes af hans Forklaring. Naar der til Bemærkningen ikke blev føjet nogen nærmere Udtalelse herom, hvilket maaske var en Fejl, laa det netop i, at Kritikken ikke var skreven for Offentligheden, og i, at det i den efterfølgende Bemærkning, som Hr. N. A. H. ikke har citeret i sin Pièce, henstilledes, om det af denne og andre Grunde ikke vilde være rettest at stryge hele det paagældende Afsnit.

Disse og enkelte andre Misforstaaelser, hvori Hr. N. A. H. har gjort sig skyldig, maa, som nævnt, anses for den væsentligste Grund til den Holdning, han siden Ajleforsøgenes Afslutning har indtaget overfor Selskabet og dets Mænd. Sagen har i det hele taget forvoldt Hr. N. A. H. mange unødvendige Bryderier og givet Anledning til megen Misstemning, hvilket saa meget mere maa beklages, som der mellem ham og Selskabet altid tidligere var den bedste Forstaaelse og godt Samarbejde.

Det maa imidlertid nu haabes, at Misforstaaelserne og Misstemningen maa vejres bort, og at Hr. Landbrugs lærer N. A. Hansen i den stigende Anvendelse, der i det

praktiske Landbrug gøres af Resultaterne af hans Ajle-forsøg, og i den Nytte, de have stiftet, vil se den Anerkendelse for hans samvittighedsfulde og uegennyttige Arbejde, som han ikke mener at have faaet af Selskabet, men som han, ogsaa efter dettes Mening, har fortjent.

H. C. L.

### Belgiens Indførsel af levende Dyr og Kødvarer.

I en Indberetning fra det kgl. Generalkonsulat i Antwerpen fremhæves det, at Kødpriserne i de tre sidste Aar ere stegne stærkt i Belgien, og allerede i Slutningen af 1902 hævdede der sig i Parlamentet Røster, der krævede, at Grænserne skulde aabnes for Indførselen af levende Dyr. I Fjor blev Kravet herom almindeligt fra alle Sider, og Regeringen blev tilsidst nødt til at aabne en hel Del Grænsestationer for Indførsel af levende Dyr. Følgen heraf har været, at Indførselen har taget et betydeligt Opsving i dette tæt befolkede Fabriksland.

Generalkonsulatet anfører Indførselen af Tyre, Stude, Kalve, Køer og Kvier angivet i Kilogram. Sammendrager man Opgivelserne under ét, viser det sig, at der i de 3 sidste Aar i Alt er indført følgende Mængder:

i 1901	i 1902	i 1903
Kg.	Kg.	Kg.
27,047,632	26,382,878	35,346,768

Det er særlig fra de Forenede Stater i Nord-Amerika, at der er begyndt en stor Indførsel af levende Kvæg — der er herfra siden August 1903 indført 12,478 Stkr. Kvæg til Belgien. Allerede for ca. 30 Aar tilbage var man begyndt at indføre Kvæg fra de Forenede Stater; men paa Grund af Karantænen, der fordyrede denne Indførsel meget, var den næsten helt ophørt. Paa Grund af Kødpriserens stadige Stigning tog man imidlertid kraftig fat

paa at genoprette denne Indførsel. Den første Uge i August ankom de første to Sendinger af levende Kvæg fra New York og Baltimore, og der indføres nu Kvæg fra Chikago, Canada og Boston. Det er navnlig de store amerikanske Slagterier Armour & Co. og Swift & Co., der have denne Udførsel i deres Hænder. Fra Argentina indføres intet Kvæg, da der er lukket for Indførselen fra dette Land.

Transportmaaden af det amerikanske Kvæg var tidligere mindre god, mange Dyr ankom derfor saarede eller syge paa Grund af Sammenstuvningen ombord.

Selskaberne have imidlertid nu i de Forenede Stater faaet Forskrifter med Hensyn til Ombordbringning, Ernæring og Anbringelse af Dyrene. Før Skibets Afgang fra Amerika undersøger Toldvæsenet, om der er tilstrækkelig meget Hø, Majs og Drikkevand ombord. Skibene rumme i Reglen 200 til 500 Stkr. Kvæg og ere særlig indrettede for Transporten. Det er ogsaa af Vigtighed, at Dyrene befinde sig vel ombord og ankomme i sund og god Tilstand, idet den belgiske Lov kræver, at de skulle slagtes tre Dage efter Ankomsten.

Indførselen af Heste til Slagtning stiger stadig. Der er saaledes alene i December Maaned 1903 indført 3349 Heste til Slagtning i Belgien. Disse Heste komme navnlig fra de engelske Kulgruber. Ialt er der i 1903 indført 19,974 Heste til Slagtning i Belgien, deraf 16,985 Stkr. fra England og 1913 Stkr. fra Luxemburg.

Af Kødvarer (paa hvilke der er en Told af 15 Frc. pr. 100 Kg. hele og halve Kroppe og 30 Frc. paa Fjerdedele og andre Stykker) var Indførselen i Kg.:

	1901	1902	1903
af hele og halve Kroppe . . . . .	63,515	48,349	388,592
af Fjerdedele og andre Stykker . .	558	265	252

Ogsaa Indførselen af slagtet Kød har altsaa taget stærkt Opsving i Fjor. Navnlig ankommer der store Mængder fra Argentina, der tidligere ikke deltog i Belgiens Forsyning.

— Af Dagspressen erfarer man, at Lolland-Falsters Andelssvineslagteri i Aar er begyndt med at udføre Svin til Belgien, og at Slagteriet haaber at kunne skabe sig et Marked dér. Røgede og saltede Skinker indgaa toldfrit, hvorimod fersk Svinekød fortoldes som Kødvarer; levende Svin, der indgaa toldfrit, kunne indføres over Havnene i Antwerpen, Gent og Ostende, de skulle slagtes senest 3 Dage efter deres Udskibning.

Belgien har med en Befolkning, der er omtrent 3 Gange Danmarks, en mindre Kreaturstyrke end vort Land. Forstaaeligt nok kan Belgien da ikke forsyne sig selv med animalske Produkter, men naar Indførselen af disse hidtil har været forholdsvis ringe, maa en væsentlig Aarsag hertil søges i de hidtil gældende ret strænge prohibitive Forholdsregler.

---



## Udførsel af Kartofler fra Danmark.

Det synes som om der vil blive taget fat med Kraft paa at avle Kartofler til Udførsel herfra Landet til England, idet der sidste Aar er bragt en Del Læggekartofler af Arten »Up to date« til Landet.

Fra en paa dette Omraade sagkyndig har man faaet nogle Oplysninger om vor Handel med Kartofler til det engelske Marked.

Det fremgaar heraf, at Priserne paa tyske »Magnum bonum« i Eftervinteren 1903 vare betydelig højere end for danske, nemlig fra 20 til 100 pCt. højere.

I Efteraaret 1903 har der fundet en glædelig Forandring Sted i dette Forhold, hvilket ogsaa var i høj Grad ønskeligt, thi de opnaaede Priser dækkede stundom knap Omkostningerne.

I engelske Markedsberetninger findes nu Udtalelser om en forbedret Behandling og Pakning af danske Kartofler og navnlig bedre Sortering, hvorved der er naaet betydeligt højere Priser.

Det synes saaledes som om de danske Kartofler har faaet noget Fodfæste i England, hvorfor det er Umagen værdt at fortsætte Arbejdet. Men Betingelsen for et godt Resultat er, at der kun udføres store, smukke Kartofler ikke under  $1\frac{5}{8}$ ".

Om Udsigterne for Fremtiden kan man ingen Mening have. Kartoffelhøsten i England var ualmindelig slet sidste Aar, hvorfor Priserne vare høje, og det siges at være en Regel, at Priserne holde sig høje i to paa hinanden følgende Aar, naar det har været et daarligt Kartoffelaar i England.

Som Kuriosum kan anføres, at danske Kartofler ere exporterede til Transvaal, hvor de delvis ere ankomne i god Tilstand.